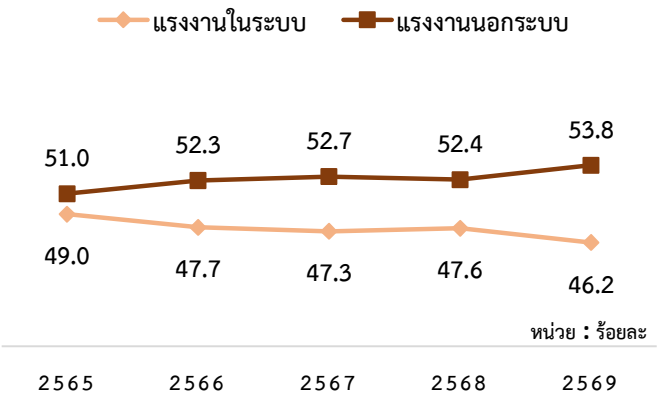
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

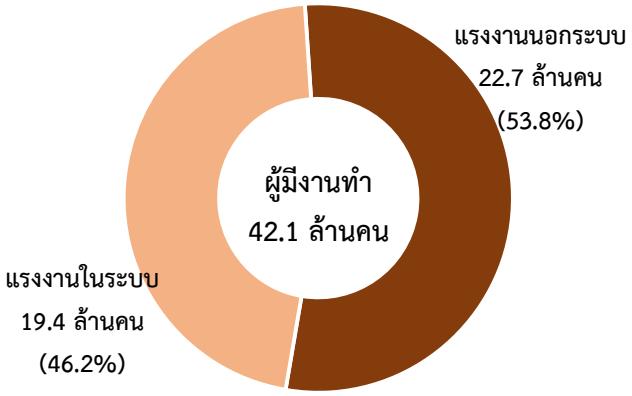
การสำรวจแรงงานนอกระบบ จัดทำขึ้นครั้งแรกในปี 2548 และดำเนินการจัดทำเป็นประจำทุกปี โดยดำเนินการสำรวจพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน) เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนลักษณะทางประชากรและลักษณะการทำงาน ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากการทำงานของแรงงานนอกระบบ **โดยแรงงานนอกระบบ** หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ซึ่งผลการสำรวจในปี 2569 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

แนวโน้มของแรงงานในและนอกระบบ พ.ศ. 2565-2569

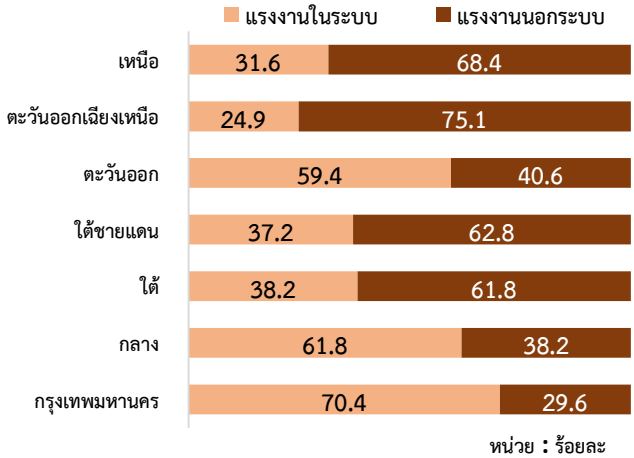
แรงงานนอกระบบในช่วงปี 2565 - 2569 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2565 จากร้อยละ 51.0 จนถึงปี 2567 เป็นร้อยละ 52.7 จากนั้นปรับลดลงเพียงเล็กน้อยในปี 2568 (ร้อยละ 52.4) และในปี 2569 และปรับเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 53.8 ในปี 2569 ซึ่งอาจจะเป็นผลจากการปรับแบบสอบถามสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ทำให้จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้น

จำนวนแรงงานนอกระบบ จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2569

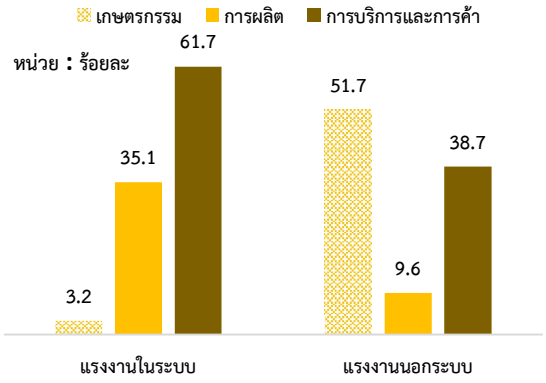
ในปี 2569 แรงงานนอกระบบมีจำนวนมากกว่าแรงงานในระบบประมาณ 3.3 ล้านคน จากผู้มีงานทำทั้งสิ้น 42.1 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 22.7 ล้านคน (ร้อยละ 53.8) และเป็นแรงงานในระบบ 19.4 ล้านคน (ร้อยละ 46.2) โดยแรงงานนอกระบบเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง (12.1 ล้านคน และ 10.6 ล้านคน ตามลำดับ)

สัดส่วนของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2569

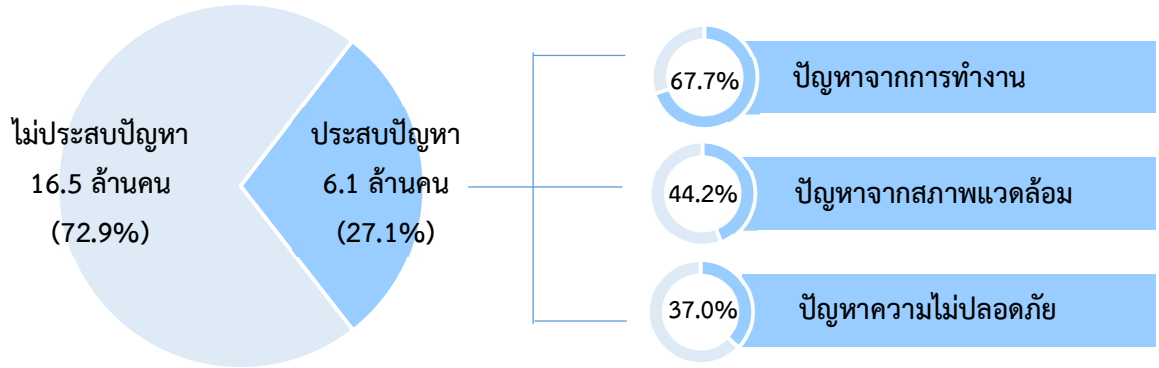
การกระจายตัวของแรงงานนอกระบบ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนของแรงงานนอกระบบมากที่สุด คือ ร้อยละ 75.1 รองลงมาเป็นภาคเหนือ ร้อยละ 68.4 และภาคใต้ชายแดน ร้อยละ 62.8 ส่วนในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีแรงงานนอกระบบน้อยกว่าแรงงานในระบบ

ร้อยละของแรงงานในและนอกระบบ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2569

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบ มากกว่าครึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 11.7 ล้านคน หรือร้อยละ 51.7 รองลงมาทำงานในภาคการบริการและการค้า ร้อยละ 38.7 และภาคการผลิต ร้อยละ 9.6 ขณะที่แรงงานในระบบทำงานอยู่ในภาคการบริการและการค้ามากที่สุด

ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับการทำงานที่สำคัญ พ.ศ. 2569

* หมายเหตุ : แรงงานนอกระบบ 1 คน อาจจะพบปัญหาได้มากกว่า 1 ด้าน

จากแรงงานนอกระบบ 22.7 ล้านคน มีผู้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน 6.1 ล้านคน หรือร้อยละ 27.1 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด โดยปัญหาที่พบในแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ปัญหาจากการทำงาน แรงงานนอกระบบร้อยละ 67.7 ประสบปัญหาจากการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องค่าตอบแทนจากการทำงาน เช่น ค่าตอบแทนต่ำ (ไม่เหมาะสม) ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า ได้รับค่าตอบแทนไม่ตรงตามที่ตกลงไว้ ไม่ได้รับค่าตอบแทน ไม่มีอำนาจต่อรองค่าตอบแทนหรือถูกโกงค่าตอบแทน รวมถึงการไม่ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม

2) ปัญหาจากสภาพแวดล้อม แรงงานนอกระบบประสบนี้ร้อยละ 44.2 โดยเฉพาะเรื่องอิริยาบถในการทำงาน คือไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะท่าทางในการทำงาน การได้รับฝุ่น ละออง ควัน กลิ่น และสถานที่ทำงานไม่สะอาด เป็นต้น

3) ปัญหาจากความไม่ปลอดภัย แรงงานนอกระบบร้อยละ 37.0 ประสบปัญหานี้ เช่น การได้รับสารเคมี การใช้งานเครื่องจักร เครื่องมือ ที่เป็นอันตราย รวมถึงความไม่สงบหรือการก่อการร้าย เป็นต้น